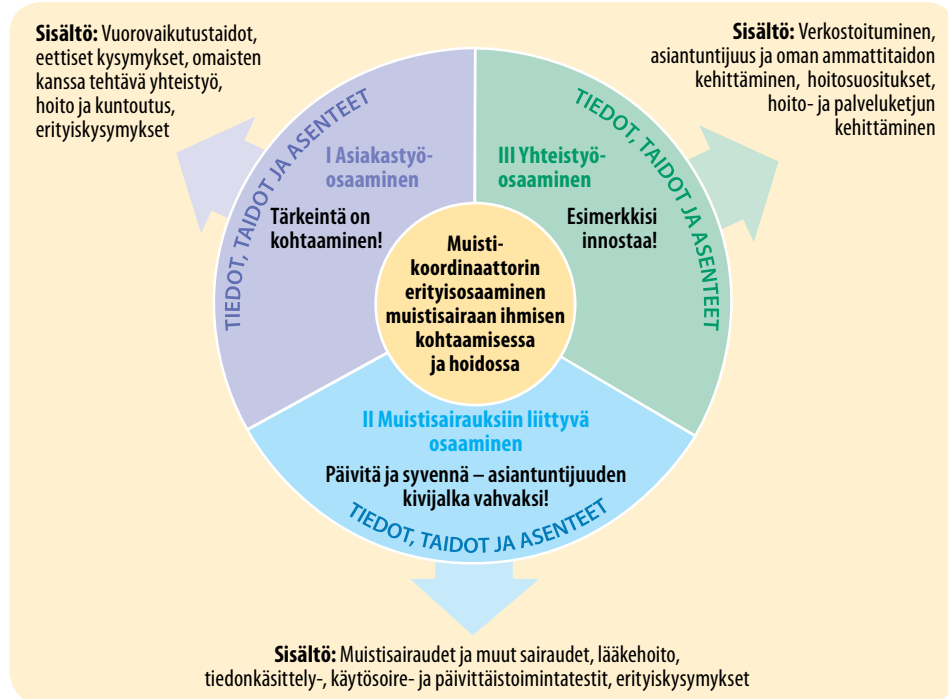

Rekrytointi-
ja kehitys-
keskusteluihin
sekä työntekijälle
avuksi

Muistikoordinaattorin osaamiskriteeristö

Muistikoordinaattoreiden erityisosaaminen
muistisairaahan ihmisen hoidossa

TESTIVERSIO

Kuvio 1. Osaamisalueet muistisairaahan ihmisen kohtaamisessa ja hoidossa

Muistikoordinaattorin tehtävät:

- ◆ Diagnoosin jälkeinen säännöllinen tilanteen seuranta ja yhteistyö potilaiden ja perheiden kanssa
- ◆ Kokonaisvastuu kotona asumisen tukemisesta sairauden eri vaiheissa
- ◆ Palveluiden kartoittaminen ja räätälöityjen tukitoimien koordinointi
- ◆ Ongelmatilanteiden ennakointi, tunnistaminen ja ratkaisujen koordinointi
- ◆ Muistisairauksien hoitotyön koulutus
- ◆ Konsultaatiot ammattilaisille

Lähde: Muistisairauksien hyvät hoitokäytännöt -asiantuntijasuositus, 2008

Muistikoordinaattori tukee muistisairaiden ihmisten kotona selviytymistä ja elämänlaatua sekä omaisten jaksamista ja räätälöi palvelut asiakkaiden tarpeisiin yhteistyössä asiakkaiden, lääkäryöparin ja muun palvelujärjestelmän kanssa. Muistikoordinaattori on etenevien muistisairauksien hoitoon perehtynyt terveydenhuollon ja/tai sosiaalialan ammattilainen.

Mistä osaamiskriteeristössä on kyse?

Tässä osaamiskriteeristössä on kyse siitä erityisosaamisesta, jota muistikoordinaattori tarvitsee muistisairaahan ihmisen kohtaamisessa ja hoidossa (kuvio 1).

Muistikoordinaattorilla tulee olla vahva ammatillinen perusosaaminen tutkintonsa perusteella, muistisairauksiin ja niiden hoitoon liittyvää täydennyskoulutusta sekä soveltuvaa työkokemusta. Työssä tarvitaan vahvaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillista tietotaitoa, vankkaa ja laaja-alaista muistiosaamista sekä palvelujärjestelmän hyvää tuntemusta.

Muistikoordinaattorin osaamiskriteeristö on tehty rekrytointi- ja kehityskeskustelun apuvälineeksi. Myös työntekijä hyötyy osaamiskriteeristöstä. Sen avulla saa kokonaiskuvan siitä, mitä työntekijältä odotetaan muistisairaahan kohtaamisessa ja hoidossa.

Miten osaamiskriteeristö on tehty?

Muistikoordinaattorin osaamiskriteeristö on tehty Suomen muistiasiantuntijat ry:n Kotona Paras -projektin ja valtakunnallisen muistikoordinaattoriverkoston yhteistyönä. Keskusteluissa haettiin vastausta siihen, mitä jokaisen muistikoordinaattorin tulee ainakin osata muistisairaahan ihmisen kohtaamisessa ja hoidossa. Vastaukset ryhmiteltiin erityisosaamistavoiteiksi, jotka esitetään taulukossa 1. Muistikoordinaattorin osaamiskriteeristö on puheenvuoro kollegoille muistisairaahan ihmisen hoidon kehittämisessä.

Sodankylä

SUOMEN MUISTIASIANTUNTIJAT
www.muistiasiantuntijat.fi

Tekijät:
Suomen muistiasiantuntijat ry
ja valtakunnallinen
muistikoordinaattoriverkosto

Yhteydenotot ja palaute:
info@muistiasiantuntijat.fi

Taulukko 1. Muistikoordinaattoreiden erityisosaaminen muistisairaana ihmisen kohtaamisessa ja hoidossa.

Osaamisalue	Erityisosaamistavoitteet			Kysymyksiä keskustelun tueksi
	TIETO: Mitä sinun tulee tietää, ymmärtää ja hallita?	TAITO: Mitä sinun tulee taitaa ja osata soveltaa?	ASENNE: Miten suhtaudut, asennoidut ja otat vastuuta?	
<p>I Asiakastyöosaaminen</p> <p>Vuorovaikutustaidot</p> <p>Eettiset kysymykset</p> <ul style="list-style-type: none"> • itsemääräämisoikeus • hoitotahto • kaltoinkohtelu <p>Omaisten kanssa tehtävä yhteistyö</p> <ul style="list-style-type: none"> • läheisen kuuleminen • läheisen kuormittuneisuuden tunnistaminen • läheisten jaksamisen tukeminen • hoitokumppanuuden ylläpitäminen <p>Hoito ja kuntoutus</p> <ul style="list-style-type: none"> • kokonaisvaltaisen hoidon periaatteet ja soveltaminen • kuntoutuksen menetelmät ja periaatteet • neuvonta ja ohjaus • käytösoireiden hoito <p>Erityiskysymykset</p> <ul style="list-style-type: none"> • turvallisuus • ravitsemustila • sosiaalietuudet • elämän loppuvaiheen hoito 	<ul style="list-style-type: none"> • Hallitset kokonaisvaltaisen hoidon periaatteet. • Hallitset laaja-alaisesti muistisairaana ihmisen kuntoutumisen mahdollisuudet ja vaihtoehdot. • Hallitset muistisairaana ihmisen toimintakyvyn arvioinnin ja tarvittavat tukitoimet. • Tiedät ikääntyneen valtakunnalliset ravitsemussuositukset ja hallitset suositusten painopistealueet. • Tiedät muistisairaana ihmisen sosiaalietuudet ja hallitset niistä yleisimmät. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osaat tehdä laaja-alaisen gerontologisen arvioinnin asiakkaasi kokonaistilanteesta. Osaat arvioida toimintakykyyn ja elämänlaatuun vaikuttavat tekijät. • Osaat ohjata ja koordinoita hoitoa ja tukimuotoja yhteistyössä asiakkaan ja hänen omaisensa kanssa tilanteen- ja tarpeenmukaisesti. Osaat kuunnella, kysellä ja kunnioittaa asiakkaan ja hänen omaisensa asiantuntemusta ja päätäntävaltaa. Osaat tunnistaa, nostaa esille ja tukea asiakkaan ja hänen omaisensa omia voimavaroja. • Kykenet havaitsemaan ja ratkaisemaan yllättäviä avun tarpeita ja ongelmatilanteita vastuullisesti ja luovasti yhteistyössä asiakkaan ja hänen omaisensa kanssa. • Kykenet tilanneherkästi avoimeen, hienotunteiseen ja luottamusta herättävään kanssakäymiseen asiakkaan ja hänen omaisensa kanssa. Kykenet selkeään, rauhoittavaan ja turvallisuuden tunnetta luovaan ilmaisuun. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kohtaat muistisairaana ihmisen tasavertaisena kanssaihmisenä. Toimit luotettavana rinnalla kulkijana ja vastuunkantajana. Kykenet herättämään luottamuksen tunteen avun ja tuen jatkuvuuteen. • Kohtaat muistisairaana ihmisen ja hänen omaisensa kunnioittamalla ja tukemalla hänen/heidän yksilöllistä elämäntyyliä ja toimintatapoja. Kunnioitat asiakkaasi itsemääräämisoikeutta. • Toimit kannustavasti ja ylläpidät toivoa joka tilanteessa, ”näet pimeässäkin valoa”. • Kykenet vastuulliseen, tavoitteelliseen, pitkäjänteiseen, joustavaan ja itsenäiseen työskentelyyn. Siedät keskeneräisyyttä. • Tunnistat omat rajasi ja jaksamisesi. 	<p><i>Mitä pidät tärkeänä muistisairaana ihmisen ja omaisen kohtaamisessa? Miksi? Miten nämä tärkeänä pitämäsi asiat näkyvät omassa työskentelyssäsi?</i></p> <p><i>Miten arvioisit itseäsi: mitkä ovat vahvuuksiasi asiakkaiden kohtaamisessa, entä mitä sinun pitäisi itsessäsä kehittää?</i></p> <p><i>Minkälaiset tilanteet ovat olleet onnistuneita ja palkitsevia muistisairaiden ihmisten kohtaamisessa ja hoidossa? Entä mikä on ollut haastavaa? Kerro esimerkkejä.</i></p> <p><i>Mitä mielestäsi muistisairaana ihmisen ja hänen omaisensa asiantuntemuksen ja päätäntävallan kunnioittaminen tarkoittaa käytännössä?</i></p> <p><i>Mitä mielestäsi tarkoittaa vastuullisuus, tavoitteellisuus ja luovuus muistikoordinaattorin työssä?</i></p> <p><i>Mitä ominaisuuksia pidät erityisen tärkeinä muistikoordinaattorille?</i></p> <p><i>Minkälaista palautetta olet saanut asiakastyöosaamisestasi asiakkailta, omaisilta, työkavereilta, esimiehiltä?</i></p>
<p>II Muistisairauksiin liittyvä osaaminen</p> <p>Muistisairaudet ja muut sairaudet</p> <ul style="list-style-type: none"> • vaara- ja suojatekijät • tapaustunnistus • taudinkuva • käytösoireet <p>Lääkehoidon toteuttaminen</p> <p>Tiedonkäsittelytestit</p> <ul style="list-style-type: none"> • CERAD • MMSE + kello • TMT A ja B <p>Käytösoiretestit</p> <ul style="list-style-type: none"> • NPI • depressiotestit <p>Päivittäistoimintatestit</p> <ul style="list-style-type: none"> • IADL • ADL <p>Erityiskysymykset</p> <ul style="list-style-type: none"> • kipu • delirium • masennus 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedät ja hallitset muistisairaudet, niiden oireet ja etenemisen. Tiedät muistisairauksien diagnostiikan ja hallitset muistisairauksien hoidon periaatteet. Ymmärrät muistisairauksien vaikutukset muistisairaana ihmisen ja hänen omaisensa elämään. • Hallitset perustiedot yleisistä somaattisista ja psykiatrisista sairauksista ja häiriöistä sekä niiden vaikutuksista muistisairaana ihmisen toimintakykyyn ja yleisvointiin. Tiedät ja ymmärrät ikääntymisen vaikutukset. • Tiedät ja hallitset muistisairauksien lääkehoidon. Tiedät yleisten somaattisten sairauksien ja psykiatristen häiriöiden lääkehoidosta ja haittavaikutuksista muistisairaille ihmisille. • Hallitset tiedonkäsittely-, käytösoire- ja päivittäistoimintatestit sekä ravitsemustilan arvioinnin. 	<ul style="list-style-type: none"> • Osaat toteuttaa lääkehoitoa, seurata ja arvioida hoitovastetta ja haittavaikutuksia. • Kykenet luomaan hyvän ja luottamuksellisen vuorovaikutus-suhteen muistisairaana ihmisen kanssa testaustilanteissa. • Osaat ripeästi tarttua kotona asumisen päättymistä ennakoiviin riskitekijöihin ja vastuullisesti koordinoita tarvittavat tukitoimet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pidät muistisairauksiin ja niiden hoitoon liittyvän tiedon ajan tasalla. 	<p><i>Miten päivität ja vahvistat tietojasi ja taitojasi muistisairauksista ja muistisairaiden ihmisten hoidosta?</i></p> <p><i>Minkälaista palautetta olet saanut muistisairauksiin liittyvästä osaamisestasi asiakkailta, omaisilta, työkavereilta, esimiehiltä?</i></p>
<p>III Yhteistyöosaaminen</p> <p>Verkostoituminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • moniammatillinen tiimityöskentely • yhteistoimintataidot eri viiteryhmiä kanssa • paikallisen palvelujärjestelmän tunteminen • kolmannen sektorin palvelut <p>Asiantuntijuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • asiantuntijatehtävät • koulutus • oman ammattitaidon kehittäminen <p>Hoitosuositukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • käypä hoito ja vastaava suositus • alueellinen hoitosuositus <p>Hallinnolliset tehtävät</p> <ul style="list-style-type: none"> • hoito- ja palveluketjun kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedät ja hallitset yleiset, alueelliset ja paikalliset muistisairauksien hoitosuositukset. • Tiedät ja hallitset paikallisen palvelujärjestelmän (julkinen, yksityinen, kolmas sektori). • Tiedät kunnan hallinnon ja päätöksenteon sekä budjettisuunnittelun. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kykenet rakentamaan yhteistyöhön eri tahojen kanssa asiakkaasi edun toteutumiseksi. Hallitset neuvottelutaidot. • Osaat arvioida ja kehittää omaa osaamistasi. • Osaat kouluttaa ja ohjata muita ammattilaisia muistisairaiden ihmisten hoidosta. • Osaat toimia aktiivisesti ja tuoda asiantuntemustasi esille erilaisissa verkostoissa ja työryhmissä. • Osaat käyttää tarvittavaa tietoteknologiaa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Toimit asiakkaasi tulkkina ja asianajajana hoito- ja palvelujärjestelmässä. • Herätät muiden ammattilaisten innostusta muistiasioihin. Toimit esimerkkinä. • Edistät rohkeasti muistisairaiden ihmisten hoidon ja palveluiden sekä muistityön kehittämistä. 	<p><i>Millaiset ovat valmiutesi oman osaamisesi jakamiseen esim. moniammatillisessa tiimityöskentelyssä tai koulutus-, konsultaatio- tai asiantuntijatehtävissä?</i></p> <p><i>Minkälaisissa tilanteissa kysyt neuvoa, apua toisilta?</i></p> <p><i>Minkälaista palautetta olet saanut yhteistyötäidoistasi työkavereilta ja esimiehiltä?</i></p>

TESTIVERSIO

Lähteet: Eloniemi-Sulkava U, Rahkonen T, Erkinjuntti T, Karhu K, Pitkälä K, Pirttilä T, Vuori U, Suhonen J. Moniammatilliset tietotaidot ovat muistisairauksien hyvän hoidon edellytys. Suomen Lääkärelehti 2010;65(39):3144-46. OPM. Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 24. Yliopistopaino, 2009. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecim, Societas Gerontologica Fennica, Suomen Neurologisen Yhdistyksen, Suomen Psykiatrisen Yhdistyksen ja Suomen Yleislääketieteen Yhdistyksen asettama työryhmä. Muistisairauksien diagnostiikka ja lääkehoito. Käypä hoito -suositus 13.8.2010. Suomen Alzheimer-tutkimusseuran kokoama asiantuntijaryhmä. Muistisairauksien hyvät hoitokäytännöt. Suomalainen asiantuntijasuositus. Suomen Lääkärelehti 2008;63(10):9-22.